

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
kiadóhivatal:**

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos postt
soronként 5 kr-ával
számítottak.

A hármas szövetség.

Budapest, december 22.

Az ép végéhez közelgő 1896. esztendőben ez a szövetsége a közép-európai hatalmaknak fennállása óta a legkeményebb megpróbáltatásoknak volt kitéve és Magyarország ha nem is bizalmatlansággal, de mindenesetre nem csekély aggodással nézte a dolgok folyását, melyek az európai arcopágban fejlődtek. Mialatt Magyarország, mely minden feltétel mellett híven és becsületesen ragaszkodik a hármas szövetséghez, az európai koncert békés irányába vetett erős bizodalomban nyugodtan és higgadtan figyelte meg a balkáni félsziget válságos eseményeit és vulkanikus kitöréseit, — egyszerre mint egy jól irányzott bomba ütött be a hatalmak harmoniájába a „Hamburger Nachrichten” leleplezése és első sorban Magyarországot konsternálta, amely a hármas szövetség kezdetétől fogva mindig kiváló és feltétlen módon exponálta magát gróf Andrásynak ez alkotásáért.

Mint rögtön ható eszalódás és elharapódzó bátortalanság hatott a magyar közvéleményre annak megismerése, hogy míg a legnagyobb biztosságban éreztük magunkat, azalatt ugyanesak nagy bizonytalanságban voltunk és hogy Ausztria-Magyarországnak az önfeláldozással határos szövetség-

hűsége ama veszélyben forgott, hogy nagy eszalódást szenved. Ez volt a helyzet és az általános hangulat a Bismarek-féle leleplezések tudomásra jutása után és a német birodalom hivatalos lapjaiban közzétett hivatalos nyilatkozatok nem voltak képesek e lehangoltságon csak valamit is változtatni, mígnem herczeg Hohenlohe birodalmi kancellár és báró Marshall államtitkár szóbeli és őszinte nyilatkozatot tettek a szövetségtanácsban. E pillanatban meggyőződött Magyarország, hogy hasonló német viszonzbiztosítás többé nem létezik, hogy az adott esetben a Bismarek-féle „két vas a tűzben” politikával volt dolgunk, melyhez az új iránynak Németországban egyáltalán semmi köze sincs és amely a német birodalomban ép oly visszatetszést keltett, mint a szövetséges államokban.

Mikor ilyképen Magyarországon helyesen fogták fel a helyzetet, báró Bánffy miniszterelnök szavai, melyeket Polónyi interpellációjára mondani módjában volt, csak még megerősíthették a közvélemény egészséges sejtelmét és visszatért a feltétlen bizalom és a feltétlen biztosság érzelmé és legelső sorban a Német birodalomnak éppen a Bismarek leleplezése által napfényre jutott, minden irányban megbízható és feltétlen szerződeshűségére támaszkodik.

Az utolsó napok eseményeiben híven visszatükröződik a hangulat megváltozása. Törökországban a helyzet mindennap kétesebb lesz és mindenki meg van győződve, hogy az európai hatalmak közös eljárása fog bekövetkezni. Az angol külügyi hivatal szinte hallatlanságokat visz véghez a „ballon d'essay”-k terén, melyeket időnként a kormánypárti és ellenzéki hírlapokban felereget, így szoritván Európát oly megoldásra, melynek okvetlen komoly konflagrációkhoz kell vezetnie. Amde tudtuk, hogy a keleti kérdések megoldásánál, Törökország európai részére nézve első sorban Ausztria-Magyarország és Oroszország vannak érdekelve és hogy e két állam koronkénti antagonizmusa éppen a Keleten egymással szorosán határos érdekkörökből ered.

Másrészt különösen éppen Magyarország igen kellemesen vették tudomásul, hogy Nelidov konstantinápolyi orosz nagykövet, aki az európai akezió élén áll, az Arany Szarvhoz való visszatérése előtt Bécsben, mindenkéltől Bécsben keresett megegyezést, amire a ezéltudatos akezió érdekében kénytelen volt, de első sorban mégis Németország által lett indítatva. Itt érvényesül teljes mértékben a hármas szövetség befolyása. Oroszországnak szűksége van tervei számára Ausztria-

T Á R C Z A.

Az ékszerek.

Irta: Guy de Maupassant.

Lantin ur fogva érezte magát. Főnöke estélyén egy fiatal leánnyal ismerkedett meg és érezte, hogy a szerelem hatalmába kerítette.

Vidéki adóbehajtó leánya volt, aki pár év előtt elhalt. Anyja aztán Párisba hozta és a városnegyed néhány családjához el-el látogatott azon reményben, hogy a fiatal teremtest férjhez fogja adni. Mindketten szegények voltak, de visszavonult, becsületes életmódot folytattak. A fiatal leány maga volt a szüziesség, mely a fiatal emberek álomképeiben oly gyakran jelenik meg, hogy megtestesítőjének édes örömet áldoznak egész életüket. Igénytelen szépségén ott sugárzott az anygali szemérmesség és az az alig észrevehető mosoly, mely ajka körül játszadozott, szivjóságának látszott visszténye lenni. Mindenki csak dicsérte. Mindenki,

aki csak ösmerte, állította, hogy boldog az, aki nőül veszi.

Lantin ur, aki ekkor a belügyminiszteriumban volt titkár 3500 frank évi fizetéssel, megkérte kezét és nőül vette.

Végtelenül boldognak érezte magát. Háztartását olyan ügyes takarékosággal vezette, hogy úgy látszott már, mintha fényűzők volnának. Nem volt hizelgés, esemege, figyelem, amelyet a férjére ne pazarolt volna és lényének bájos esábjá oly ingerlő volt, hogy találkozásuk után hat évvel jobban szerette őt, mint eleinte.

Két dolgot nem szeretett csak benne. A színházak iránti előszeretet és hamis ékszerek utáni vágyakozását. Barátnői, kik a hivatalnokok feleségei közül akadtak, — minden pillanatban szereztek neki egy-egy páholyt és férjének kénytelen-kelletlen vele kellett mennie szórakozni, ami terhes irodai foglalkozása után igen kimerítette. Kérte tehát végre, hogy barátnői egyikével menjen a színházba, aki aztán haza kíséri. Kezdetben ellenkezett, mert nem találta illendőnek a dolgot. Később aztán beleegyezett, esupán férje iránti te-

kintetből, aki ezért végtelen hálásnak érezte magát irányában.

Lassanként aztán a gyakori színházlátogatások, a eziezoma és divatos ruhák szükségletet eredményeztek.

Toilettejei azonban, ép mint eladdig, bár igen izlésesek, igen egyszerűek és szerények voltak és az ő gyermeteg bája, azzal az alázatos mosolygással, ruháinak egyszerűsége folytán csak fokozta esáboságának ingerét. Füleibe két pompás hegyi kristály fülbevalót aggatott, melyek gyémántként szerepeltek; hamis gyöngyökből nyakéket vett fel, azonkívül karpereczeket és fésüket, a legragyogóbb drágakő utánzatokkal diszitve.

Férje, aki mogbotránkozott a pompa eme kedvelésén — gyakran mondta neki.

— Kedvesem, ha az embernek anyagi helyzete meg nem engedi hogy valódi ékszert vegyen, úgy csak szépségének és bájoságának ékszereiben tündököljön, a melyek még mindig a legszebb ékes-ségek.

Erre az asszonyka gyöngéden mosolyogva válaszolt:

Magyarország beleegyezésére és közreműködésére és kénytelen volt első sorban ezt a megegyezést biztosítani magának.

Ugy németországhoz való viszonyunkra, mint a keleti események fejlődésére vonatkozólag Magyarországon visszatérünk az előbbi nyugodt felfogáshoz és konstatálhatjuk, hogy a mestersegesen előidézett izgalom eltűnt és a bizalom Németország szövetségűsége iránt tántoríthatatlanabb lett, mint volt bármikor, a hármasszövetség megkötése óta.

— **Belföldi hírek.** *A jövő évi hadgyakorlatok.* Most már végképen elhatározták, hogy a jövő évi nagy hadgyakorlatokat Kassán és a szomszédos vármegyékben tartják meg. A hadgyakorlaton jelen lesz Vilmos német császár is. — *(Az ó-budai választás.)* O-Budán tegnap gróf Festetics Andort választották képviselővé 300 szótöbbséggel Bóthy Akossal szemben. — *(Az egri mandátum.)* Az egri mandátum ügyében a bíráló bizottság új adatok beszerzését tartja szükségesnek. — Ezért az ítélethezatalt január 11-dikére halasztotta. — *(Küldöttség a földművelésügyi miniszternél.* Az eesedi lóp lecsapolása ügyében tegnap délelőtt Szatmár város egy 40 tagú küldöttsége tisztelgett Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél, hogy neki ez ügyben memorandumot nyújtson át. A küldöttség vezetője Hermann Mihály polgármester hosszabb beszédben fejtegette azon veszélyeket, a melyek a tervezett lecsapolás által a várost fenyegetik. A miniszter válaszában megígérte, hogy az ügyre vonatkozó iratokat alaposan áttanulmányozva és a helyszínét megtekintve, fog ez ügyben intézkedni.

— **Külföldi hírek.** *(Olasz fenyegetések.)* Konstantinápolyból távirják: Panzlovag olasz nagykövet a szultánnal a leghatározottabb hangon beszélt és fenyegetőleg kijelentette, hogy a mennyiben a szultán a már ismételt megígért reformokat azonnal végre nem hajtáná, az olasz hajóraj, a melyet már egyszer visszahívtak, haladéktalanul újból be fog

hatolni a Dardanellákba. *(Stambulov gyilkosainak póre.)* A szofiai elsőfoku törvényszék előtt megkezdették tárgyalni Stambulov gyilkosainak bűnpörét. 130 tanu van felidézve, kiket a Slavianska-Beseda nagytermében hallgatták ki nagy, közönség és a sajtó számos képviselői valamint a konzulátosok tolmácsainak jelenlétében.

A vidéki hírlapírók szövetsége.

A vidéki hírlapírók szövetsége a következő felhívást küldte lapunkhoz:

Tisztelt Uram!

A magyarországi vidéki hírlapírók szövetségének megalakítása ezéjjából intézzük önhöz ezen sorainkat, kérve, hogy méltassa azokat figyelemre. A lapok közléseiből bizonyára ismeretes uraságod előtt, hogy e hó 6-án Szegeden vidéki lapszerkesztőkkel és hírlapírókkal álló szűkebb értekezlet gyűlt egybe, hogy megbeszélje a vidéki hírlapírószövetség megalakulásának a módozatait. Az értekezlet, amely behatóan tárgyalta az ügyet, egyhangulag mondotta ki az említett szövetség megalakításának a szükségességét és ez egyhangu határozatból következtetjük, hogy a vidék valamennyi hírlapírójának ez a hite.

A vidéki hírlapíró sok tekintetben elszigetelten áll a fővárositól, különösen a heti, vagy hetenkint párszor megjelenő lapoknál. Semmiféle egyesülete nincsen. Sem társadalmi, sem erkölcsi testülettel nem dicsekedhet, annál kevésbé humanitáriussal. Magára van utalva és a különböző, magukra utalt egyedek ereje ily módon szétforgácsolódik. Pedig sokan vagyunk az országban s együttes erővel sokra viheti egy oly szervezet, amely egybefoglalja az egész vidéki hírlapíró társadalmat és egy hatalmas, majdan virágzó egyesületnek vetnék meg az alapját.

Erköleli sulya is sok az ilyen szervezetkezésnek, de ami legfőképp kívánatos, az anyagi helyzet javítása, a nyugdíjintézmény és a segélyegylet föllétesítése révén.

A nyugdíjintézetre feltétlenül szükségünk van, amit bővebben magyarázni felesleges. A hírlapíróknak tulajdon és

esaládi érdeke követeli, hogy az eshetőségekkel szemben biztosítsa magát és ezt sehol sem teheti meg olyan helyes alapon, mintha testületileg összeállva, a szövetség kebelében állítja föl a maga nyugdíjintézetét.

Épp így fontos és szerfölött humanus érzéleti dolog, tette váltani a segélyezés eszméjét.

Ez a két terv, leginkább az előbbi, a vidéki hírlapírók nyugdíjintézetének megalakítása hívta egybe az előértekezleten jelen voltak, akik az alapszabályok tervezeténél elkészítésére is küldöttek ki bizottságot. — A vidéki hírlapírók szövetségének alakuló gyűlésén, f. évi december hó 27-én (vasárnap) Budapesten (Pannonia-szálloda), terjeszti elő a bizottság az alapszabály-tervezetet, melyet tanulmányozás végett ide mellékelünk.

Ügyünk érdekében nagyon kívánatos, hogy ezen az alakuló közgyűlésen jelen legyen mindenki, aki a vidéki hírlapírószövetség eszméjét pártolja, hogy a megalakulás a megillető impozáns formában menjen végbe.

Ez okból az említett gyűlésre, amely d. u. 3 órakor veszi kezdetét, az előkészítő bizottság nevében tisztelettel meghívjuk uraságodat és kérjük, hogy jövedelét, akadályoztatása esetén a szövetséghez való csatlakozását az előkészítő bizottság szegedi elnökségénél előzetesen is jelenteni sziveskedjék.

Szegeden, 1896. december 25.

Kartársi üdvözléssel:

Palócz László, *Kulinyi Zs.,*
a Szegedi Híradó szerkesztője, biz. előadó. a Szegedi Napló szerkesztője, biz. elnök.

Baráth Ármin, *Lenkei Lajos,*
a Temesvári Zeitung szerkesztője. a Pécsi Napló szerkesztője.

Szavay Gyula, *Fehér Dezső,*
a Győri H. szerkesztője. a Nagyv. szerkesztője.

Napirend

a vidéki hírlapírók szövetsége 1896. decz. 27-iki alakuló közgyűlésére.

1. Az előkészítő bizottság jelentése.
2. Az alakuló közgyűlés vezetésére elnök és titkár választása.
3. A vidéki hírlapírók szövetségének megalakulása.

— Mi ellenvetésed lehet, ha ez az én kedvtelése? Ez az én bűnöm. Tudom: Tudom, hogy igazad van, de az ember nem tud a természetén változtatni. Oh, én a valódi ékszer imádnám!

És e közben ujjával mutogatta a habfőér gyöngyököt, az ékszerek köveit esillogtatva és esodálva kiáltott: Nézd, lelkem, mily szépen van ez megcsinálva! Esküdne az ember, hogy valódi gyémánt.

A férj nevetve válaszolta:

— Olyan kedvteléseid vannak, akár csak egy cigány asszonynak.

Sokszor a kandalló mellett elbeszélgetve, a szattyán-bőrrel bevont ékszeres dobozt oda vitte a thea-asztalkához, amiben a férj szavai szerint, a „holmieskái” tartotta. És ekkor a hamis ékszereket szenvedélylyel vizsgálta mintha valami titkos, mélyen átértett élvezetet nyujtana ez neki. Konokul kívánta, hogy egy gyöngyös nyakláncot a férj magára vegyen, miközben olyan jóízűen kacagva mondva:

— Milyen furesán áll neked ez a gyöngy — és a nyakába borult és szenvedélyesen összecsókolta.

Egy téli estén az operában volt. Fagyosan borzongva tért vissza. A következő nap köhögni kezdett, és nyolcz nappal később meghalt tüdőgyulladásban.

Lantín majd haláláig bántódott utána. Kétségbeesése oly iszonyu volt, hogy egy hónap alatt bele őszült. Reggeltől estig sirt, fájdalomtelt szívvel nagy veszteségét panaszolva. A megboldogult emléke győzött; hangja, csábos alakja kísértette.

Az idő sem tudta fájdalmát esillapítani. Gyakran fordult elő, hogy irodai órák alatt — midőn kollégái a napi eseményeket megbeszélni látogattak irodájába — egyszerre csak azt vették észre, hogy areza megpuffad, orra elhuzódik és szeméből csak úgy potyognak a könnyek. Szánalmas arezot vágott ilyenkor és hirtelen zokogásba tört ki.

Felesége szobáját érintetlenül hagyta. Naponként bezárkózott oda, hogy reá gondoljon. Minden butora, sőt ruhái is azon a helyen maradtak, a hol hagyta.

De nem sokára az életet a nehezebb oldaláról ösmerte meg. Fizetése, mely felesége életében háztartása minden szük-

ségletét fedezte, alig-alig futotta ki az ő személyes szükségleteit. Meghökkenve kérdezte magától, hogy tudta neje úgy besosztani, hogy a legfinomabb borokra, a legjobb ételekre tellett, a melyeket ő szerény fizetéséből most nem tud előteremteni.

Adósságokba keveredett és úgy látott pénzszerzés után, mint a kik már alig tudnak magukon segíteni. Egy reggelen végre, midőn egy sous se volt többé a zsebében, hónap utólja előtti héten — elhatározta, hogy elad valamit. — Hirtelen villant fel agyában, hogy a boldogult esillogó holmieskáiiból fog valamit eladni, mert lelkében a neheztlésnek a magja még mindig megmaradt e hamis portékák iránt, a melyek azelőtt úgy felizgatták. — Hogy naponként látta azokat, úgy érezte, mintha a drága holt emléken esett volna vele valami esorba.

Sokáig turkált e esillogó kövek halmozában, melyet neje visszahagyott, hisz olyan halom volt ott; mintha meg lett volna babonázva, oly előszeretettel vásá-

4. Az megállapítás.
5. A lasztása.
6. A választása.
A vid szabályaiól

I. A szö v

1 §. A irók szövets
2. §. A változik és amely a hán elnök állan
3. §. C érdekeinek dij- és s rendeltetése képtelenség nyugalmazta özvegyeinek biztosítani.

II. A

4. §. rendes alapító pártol tisztel

a) Re gátósága ál a szövetség
b) Al vagonához járulnak.

c) Pá támogatásár díjat fizetne

d) Tis szövetség, gyűlés kívá tagokul meg

III. A re

5. §. P hivatásszerü ki magyar mely magya tekintet nél kimutatja, hivatásszerü Hivatá kinek a hir kozása.

rolta össze den este h tárgyat. A értékesebb legjobban becslése sz ért. Mint volt.

Magá utját. A b egy arany hez bizalm

Végre ral az arez hogy ily e nia, lépett

— U becsüli eze

Az megvizsgál nagyító üv gához hivat megjegyzés asztalára, itélje?

Lant

4. Az alapszabályok tárgyalása és megállapítása.

5. A szövetség elnökének megválasztása.

6. A szövetség tisztviselőinek megválasztása.

A vidéki hírlapírók szövetségének alapszabályaiból a következőket közöljük:

Első rész.

Általános határozatok.

I. A szövetség neve, székhelye és czélja.

1. §. A szövetség czime: Vidéki hírlapírók szövetsége.

2. §. A szövetség székhelye időről-időre változik és mindig abban a városban van, amely a három évről, három évre választandó elnök állandó lakhelyéül szolgál.

3. §. Célja: a vidéki hírlapírók erkölcsi érdekeinek megóvása és előmozdítása. Nyugdíj- és segélyalapot létesíteni, amelynek rendeltetése: a szövetség tagjainak munkaképtelenség esetére rokkantsági járadékot, nyugalmaztatásuk esetére nyugdíjat a tagok özvegyeinek, s árváiknak neveltetési, járadékot biztosítani.

II. A szövetség tagjai.

4. §. A szövetség tagjai:

rendes tagok;
alapító tagok;
pártoló tagok;
tisztelőbeli tagok.

a) Rendes tag az, ki a szövetség igazgatósága által ezen alapszabályok értelmében a szövetség rendes tagjaul felvétetik.

b) Alapító tagok azok, kik a szövetség vagyonához legalább kétszáz koronával hozzájárulnak.

c) Pártoló tagok azok kik a szövetség támogatására évenként legalább 5 frt tagsági díjat fizetnek.

d) Tisztelőbeli tagok azok, kiket a szövetség, igazgatóságának javaslatára a közgyűlés kiváló érdemeknél fogva tisztelőbeli tagokul megválaszt.

III. A rendes tagok felvételének feltételei.

5. §. Rendes tagul fölvehető minden hivatásszerű magyarországi vidéki hírlapíró, ki magyar állampolgár, a fölvetel idején valamely magyarországi lapnál a nyelvre való tekintet nélkül állandóan alkalmazva van és kimutatja, hogy fölvetel előtt három évig hivatásszerű hírlapíró volt.

Hivatásszerű hírlapírónak tekintetik az, kinek a hírlapírói működése állandó főfoglalkozása.

rolta össze e csillogó holmikát, majd minden este hozott haza valami újabb ékszer tárgyat. A nagy nyakéket, a mely a legértékesebbnek látszott, vélte czéljának a legjobban megfelelőnek, a mely az ő becslése szerint hat-nyolcz frankot is megért. Mint hamis ékszer igen finom művű volt.

Magához vette és hivatala felé vette utját. A boulevardokon ment végig, hogy egy aranyműves bolt után lásson, amelyhez bizalma volna.

Végre meglátott egyet és szégyenpírral az arcán, hogy mily nyomorban van, hogy ily csekély értékű holmit kell eladnia, lépett be az üzletbe.

— Uram, szeretném tudni, mennyire becsüli ezen ékszerdarabot?

Az üzlettulajdonos kezébe vette, megvizsgálta, kezével megemelte, majd nagyító üveget vett elő segédjét is magához hívta, halk hangon suttogta feléje megjegyzéseit és letette az ékszert az asztalára, hogy hatását messziről is megítélje?

Lantin, kit mindez feszélyezett, már

6. §. Aki a szövetség rendes tagjai sorába felvétetni kíván, tartozik ezen szándékát a szövetség igazgatóságának írásban bejelenteni.

A bejelentésben, melyben a fölvetelt kérőnek ki kell jelentenie, hogy magát ezen alapszabályoknak mindenben aláveti, hiteles alakban igazolandó, hogy a fölveteltkérő

a) valamely Magyarországon megjelenő lapnál állandóan alkalmazva van;

b) a fölvetel előtt legalább három évig hivatásszerű hírlapíró volt.

7. §. A fölvetel fölött az igazgatóság titkos szavazással határoz; határozatát indokolni nem köteles s az ellen föllebbezésnek nincs helye.

Elutasító határozat esetén az elutasított két év eltelte előtt nem kérheti újabb fölvetelét.

Az elutasító határozat indokolás nélkül közöltetik a fölvetelt-kérővel.

Fölvetel esetén a tag bejegyeztetik az intézet tagkönyvébe és tagsági igazolványt kap.

IV. A szövetség bevételei és vagyona.

8. §. A szövetség bevételei rendesek és rendkívüliek.

1. A rendes bevételek képezik:

a) a rendes tagok évi tagsági díjai;

b) a rendes tagok által a nyugdíj-osztályokba fizetett évi biztosítási díjak;

c) A szövetség vagyonának jövedelme;

d) A pártoló tagok tagsági díjai.

2. A rendkívüli bevételek a szövetségnek adott adományok, hagyományok, az alapító tagok alapítvány összegeiből, színi-előadások, társas-estélyek stb. jövedelmeiből állanak.

9. §. A rendes tagok évenként tizenkét forint tagsági díjat fizetnek.

10. §. A rendes tagok által a nyugdíj-osztályokba fizetendő évi biztosítási díjak a szövetség igazgatósága által állapítatnak meg.

11. §. A szövetség vagyonának két harmadrésze a nyugdíj-alap, egy harmadrésze pedig a segélyezési alap javára fordítandó.

V. A szövetség tagjainak jogai és kötelességei.

12. §. Minden rendes tag jogosult arra, hogy a segélyalap támogatását szorult anyagi helyzetében igénybe vehesse. A nyugdíjalapnak azonban csak az lehet részese, aki valamely nyugdíjosztálynak s kötelekébe lépett és a megfelelő díjtételeket pontosan befizette.

13. §. Minden rendes tag szavazatképes tagja a közgyűlésnek és az igazgatás minden tisztségére megválasztható.

14. §. Amely tag akár évi tagsági díja, akár biztosítási díjai esedékessé vált részleteinek fizetésével hat hónapon át háfralékban marad és az esedékessé vált összes díjakat

késedelmi kamattal együtt a fizetés teljesítése iránt hozzá intézett felszólítástól számított harmincz nap alatt nem fizeti be a szövetség pénztárába, az a szövetség rendes tagjai sorából a fizetésre kitűzött 30 napi határidő leteltével kitörölendő.

15. §. Ha valamely tag valamely szerkesztőség kötelekéből kilép és kereset hiány következtében időlegesen képtelen évi tagsági és biztosítási díjai fizetésére és ezt az intézet igazgatóságának írásban előzetesen, azaz mielőtt a tagsági és biztosítási díj esedékessé vált, havi részletét lefizetni elmulasztotta volna bejelenteni, az, az igazgatóságtól kívánhatja, hogy tagsági és biztosítási díjai fizetésére halasztást nyerjen. Ezen kérelemre az igazgatóság legfőbb egy évig terjedő fizetési haladékot engedélyezhet.

Ha a tag az igazgatóság által engedett fizetési határidő eltelte után sem tesz eleget fizetési kötelességének és a fizetési haladék ideje alatt keletkezett hátraleköt késedelmi kamataival együtt sem fizeti le, az igazgatóság által kitűzött időben az igazgatóság által a tagok sorából kitörölendő.

16. §. Ha valamely tag időközben fővárosi lap szerkesztőségébe lép, vagy külföldön tartózkodik, a szövetség irányában való joga, tagsági kötelezettségei teljesítésével érvényben marad.

17. §. Minden tag jogosult a szövetség rendes tagjai sorából bármikor kilépni. A kilépés szándéka az igazgatóságnak írásban bejelentendő. A kilépő tag, a kilépéstől számított egy évig azonban rendes tagsági díjait még fizetni köteles.

18. §. Az alapító tagok és tisztelőbeli tagok a nyugdíjosztályokba való belépést és a segélyeztetés jogát kivéve, a rendes tagok minden jogaival bírnak.

Narmadik rész.

A nyugdíj-intézet működéséről.

71. §. A nyugdíj-intézet működéséről és a nyugdíj-alapok vagyonának kezeléséről, a szövetség közgyűlése külön szabályokat állapít meg.

73. §. A nyugdíj-intézet csak akkor kezd meg működését, midőn e külön szabályokat már a belügyminiszter is jóváhagyta.

Irodalom — Művészet.

Kis-Marja története.

Érdekes kis monografiát kaptunk a mai postával. A nagy szabadsághős, Boeckay fejedelem kedves szülő városának Kis-Marjának történetét írja le benne Osváth Pál, a Sairét történetének tudós szerzője.

A esinos kiállítású füzetkét az érdekes író Kis-Marja község előljáróságának kérésére írta meg; ugyanezen község polgárságának ajánlotta a honfoglalás ezredik évének emlékére.

A munka czime: „Biharvármegyében kebelezett Kis Mária (Kis-Marja) nagyközség és a nagymáriai puszta leírása.”

Néhány kép is díszíti; többek között Kis-Marja nagy jöltévőjének, Boeckay fejedelem azon arcképének mása, melyet a kismarjai református polgárok halálából a templomuk falán őriznek. A munka 50 krért megrendelhető szerzőnél, Budapesten, (Nádor-uteza 24.)

Mutatványul közöljük belőle azt a részt, mely a tanács önkormányzatát és a polgárokról való gondoskodását jellemzi néhány példában:

1. *Habókay Márton Notárius es a hálás mariaiak.*

Az 1783—1810. közt szolgált Habókay Márton jegyző, hagyomány szerint a város szabadalmainak oltalmazása miatt, a káptalan vádaskodása következtében hivatalából elmozdított. Habókay ekkor B. Sz. mártoni kis birtokára vonult vissza, jhova a mariaiak halála napjáig, egész

ép mondani akarta: Oh tudom, hogy nincs semmi értéke, amidőn az aranyműves mondá:

— Uram, ennek az értéke tizenkét-tizenöt ezer frank, de nem tudnám öntől addig megvenni, míg a tulajdonát nem igazolja.

Az özvegy férj, nagy szemeket meresztett, mint a ki nem igen érti a dolgot.

— Hogy mondja ön? . . Biztos ön benne?

Az aranyműves másként magyarázta e hüledezését és barátságosan hangon mondá:

— Hisz elmehet máshoz is tudakozódni, hogy ad-e érte többet. Nekem legfeljebb tizenöt ezer frankot ér. Ujra felajánlhatja, ha máshol nem kap érte többet.

Lantin úgy elképedt, hogy vette az ékszerét és tovább állott, valami határozatlan ösztöntől sarkalva, hogy egyedül lehessen és elmélkedjék a dolgok felett.

(Vége köv.)

fizetését, még a terménybelieket is elszállították.

2. Az éneklő Notarius.

Szokásban volt Kis-Mariában csaknem e század közepéig, hogy nemcsak az egyházi, de a világi hivatalnokokat is évről-évről marasztalták és ekként a kit nem marasztaltak, tovább mehetett. A Notarius és tanácsbeliek marasztalása és az új választás, évenként november 1-én, reggeli isteni tisztelet után a templomban, az egész nép közreműködésével szokott történni. Ez a szokás még a harminczas években Boross Mihály Notarius ur idejében is tartotta magát, a kit midőn alapos ok nélkül sem marasztaltak, elkeseredésében székéről felállva, érczes szép hangon Sz. Dávid zoltárának ezen versét énekelte el:

„Légy ítélőm uram!
Mert hűséggel jártam
És éltem nagy ártatlanul
Azért hiszem az Istent,
Hogy ő engemet megment
Mindennemű háborútól.“

mely annyira meghatotta a vallásos polgárokat, hogy nemcsak ekkor megmarasztalták, de többé nem is háborgatták.

3. Illésy generális, a mariái főbíró és a számárfogat.

Sokszor gyönyörködve néztem gyermekkoromban, mikor ünnepnapokon, a tanács, tetőtől talpig magyar ruhába s fejükön a Boeckay kalppal a városházából az Istenháza és vissza sétáltak.

Elöl ment a főbíró, utána Notarius ur, kiket a tanácsbeliek és két kis bíró követtek. Ez utóbbiak az egyház fiakkal együtt ügyeltek a templomban a rendre.

Történt egyszer egy nyári vasárnapon, hogy Illésy generális Debreczenből N.-Váradra H.-Pályin, K.-Marián át a saját kocsiján de előfogatos lovakkal szándékozott utazni. Kis-Mariába a reggeli isteni tisztelet alatt érkezett, mikor a tanács a templomba volt és a városháznál csupán egy jól fegyelmezett bakter maradt hátra. A mint a generális a kocsiából kiszállott, a bakternek szigorú hangon parancsolta, hogy számára rögtön előfogatot hajtson; a bakter azonban kijelentette, hogy neki a városházát elhagyni nem szabad, de ha szabad volna sem tehet ilyesmit a nemzeti főbíró uram engedelmé nélkül. A Kis-Maria város szabadalmaival ösmeretlen főtiszt, az eddig sehol nem tapasztalt engedetlenség miatt éppen akkor teremtettézt legezifrábban mikor a tanács a templomból megérkezett.

A tanács házban még ilyen czifra szavakat senki sem használt s képzelték, hogy azok mennyire sértették a tanács tagjait? Midőn tehát a generális a nemzeti főbíró uramhoz is parancsoló hangon beszélt és követelt, a főbíró a tiz parancsolat által munkaszünetté rendelt hetedik napra és a város szabadalmára hivatkozva, az előfogatot kiállítást keréken megtagadta.

A generális a guta környékezte, végre is midőn belátta, hogy itt káromkodás és fenyegetőzés sem használ: kérésre fogta a dolgot, elmondta azt is, hogy neki a püspökhöz kell ebédre menni; a minék aztán lett is eredménye ekképen:

Kis-Maria város ekkor olyan köztársaság forma volt, hol a szükséghez képest mindenről és mindenkiről volt gondoskodva.

Volt p. o. a városban egy olyan együgyű polgár, kit a város a piszkosabb tárgyak elszállítására tudott csak felhasználni.

Ezen polgár három szamarat és egy öszvért tartott s midőn a furfangos bíró a generálisnak az előfogatot ígerte, erre a polgár s azon elégtételre gondolt, hogy ezen aranyos öltönyű kényes katona főtiszt miként fogja magát találni Várad

utezáin és a püspöknél a fényes hintó elibe fogott állatokkal.

Ezt a polgárt rendeltette a bíró csakugyan előfogatra, aki csakhamar elő is állott.

A generális az ablakon át fejcsóválva nézte, a mint a polgár állatjait a kocsi elibe fogta s a mint fogva volt, köszöntés nélkül vágta magát a kocsi hátuljába. Midőn pedig a madzag gyeplőkkel ellátott s ekkorig előre fogva nem használt állatok össze-vissza bonyolódtak, de előre egy tappot sem haladtak, az ezen állapot miatt boszus, de boszuságát titkolni törekvő generális végre is így fakadt ki. „A ki áldója van, szedd össze már a szamaraidat“ de még ezután is addig kellett várakozni, míg végre a vonat a kis bíró által vezetve elindult.

A mariaiak ez esetet maig sem felejtették el, de bizonyára nem feledte el soha a generalis sem.

4. A vak harangozó.

Gondoskodtak a mariaiak arról is hogy közöttük koldus ne legyen, sőt munkája után mindenki megélhessen. Így p. o. volt közöttük egy vakon született szegény ember, kit mihelyt arra alkalmas lett, harangozóvá tettek.

* **A Pesti Hirlap Naptára.** Im már hetedik évfolyamába lépett a Pesti Hirlap nagy népszerűsége jutott karácsonyi ajándéka, az a nagy képes naptár, mely-lyel évről-évre megörvendeztetni előfizetőit. Az 1897-iki évfolyamban az aranyostollu Mikszáth Kálmán ugyan nem folytatja Katángy Menyhért képviselő ur érdekes életrajzát, — talán kibukott szegény az idej választások alkalmával — hanem azért van a naptárban annyi érdekes olvasmány és annyi kép, mint egy más naptárban sem. Irtak a naptárba: Murai Károly, Tóth Béla, Kóbor Tamás, Quintus (Kenedi Géza), Vértessy Arnold, Vértessy Gyula, Szántó Kálmán, Sas Ede, báró Jósika Kálmán, Prém József, Kézdi Kovács László, Fekete Gábor, Németh Ignác, Bede Jób, Zempléni Árpád, Gyöngyösi László, Gyulai Farkas stb. Költeményeket: Szabó Endre, Luby Sándor, Győri Ilma, Lamperth Géza stb. Kép nem kevesebb mint hatvan foglaltatik a naptárban. Kiegészítik ezt a páratlanul dus tartalmat különféle tájékoztató közlemények a közönség számára, hasznatnivalók a mezőgazdaság köréből, városok jegyzéke, sakkjátszmák és egy sereg adama. Valóban érdemes és hasznos könyv, melynek az a főelőnye egyéb karácsonyi ajándék könyvek, albumok stb. fölött, hogy egész éven át hasznát veszi, a ki kapja. Még csak azt emlíjük meg, hogy a naptár külső kiállítására igen díszes Roskovics művészi rajzával a czimlapon.

* **Párisi Divat.** Harmadéve, mikor a Párisi Divat első száma megjelent, a magyar olvasóközönség csakhamar észre-vette, hogy oly divatlap indult meg, a mely ugyszólván új időszakot kezd meg a divatlapok irodalmában. Első sorban is az nyerte meg a közönség tetszését annyira, hogy a Párisi Divatban egyszerre egyesítve látta azokat a jó tulajdonságokat, a melyek közül az egyik ugyszólván kizárni látszott egymást a többi divatlapoknál. A „Párisi Divat“ az első, a melynél csakugyan kimutatható a képek párisi eredete, sőt az is, hogy az ábrák egytől-egyig a legnagyobb párisi szabó cégek (Worth, Fournery, Froncine, Montauille, Felix, Mennie) mintaruhái, melyeket vagy maguknak a műterem főnökének rajzai, vagy pompásan sikerült fényképek után mutat be a lap. Hogy a szöveg is lépést tartson a képekkel, a lapot Párisból Mme. Cécile de Broutelles, Londonból Miss Jessie Warren Ashwort tudósítja a divatújdonságokról. —

A hölgyek részint a czikkek keretében, részint a szerkesztői üzenetek révén minden kérdésükre megnyerik a választ, úgy, hogy a legkisebb faluban lakó hölgy is teljesen párisi izléssel öltöztetik a lap nyomán s a mi fő, teheti ezt kevés költséggel is. Értesülnek az olvasók a legolcsóbb bevásárlási forrásokról is, melyekből különben a szerkesztőség is beszerez nekik bármit. — A laphoz gazdag szép-irdalmi melléklet is járul s ez érdekes, illusztrált regényeket közöl, továbbá beszélyeket s más rövidebb közleményeket a fővárosi életből stb. Előfizetési ára egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyed-évre 2 frt, A „Pesti Hirlap“ pol. napilappal együtt egész évre 18 frt, félévre 9 frt, negyedévre 4 frt. 50 kr. Mutatvány számmal szivesen szolgál a kiadóhivatal.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Felmunkatanítás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

A debreczeni kir. járáshírség szóbeli kérészeket, kérelmeket és nyilatkozatokat főlveszkedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a falek megjelenehetnek minden szerdán.

Nyilvános olvasótér a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Népkönyvtár az árok-utezai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

— **Bizottsági tagok választása.** A városháza födelére megint felkerült a kéksárga zászló, a mely helyi vonatkozású ünnepségeknek és fontosabb eseményeknek szokott hirdetője lenni. Ma városatyák választását ünnepelte oda fenn a lengő lobogó. A választó polgárság jó része kellő érdeklődést is tanusított e nagyon fontos jog iránt, a melynek helyes gyakorlásától függ igen sok tekintetben városunk jóléte, egészséges tovább fejlődése. Már tegnap közöltük a választás helyiségeit, a választás vezetésére kiküldöttek — valamint a törvény szerint kilépő bizottsági tagok névsorát. Hogy kik fognak ezek közül és ezek helyére bejutni a törvényhatósági bizottságba, azt ma még legfőlebb reményleni merik a mindig optimista pártirodákban, melyek erősen dolgoznak sajátjelöltjeik érdekében; de biztosan majd csak holnap irhatjuk meg, a mikorra a titkos szavazás eredményét számba veszik a választás vezetői. — Mind a hat kerületben kétféle liszta forog köz kézen. — Egyik a szabadelvű párté, a másik a függetlenségi párté. De itt-ott fordulnak elő eltérések is. Mert — amint halljuk — némely neveket törölnek egyes választók és más, nekik jobban tetsző egyéneket cserélik ki. Arra is van eset, hogy önmaga által felléptetett jelölt korteskedik saját becses személye mellett. Persze az ilyen, aki nem dicsekedhetik azzal, hogy a közbizalom szeme önként feléje fordult volna, szépségesen minoritásban is marad. Egyébiránt az érdeklődés mértékének jellemzésére közölhetjük, hogy déli 11

órákor Hatvan-utczán 132, Péterfián 120, Csapó-utczán 115, Kossuth-utczán 113, Varga-utczán 111, Piacz-utczán 131 szavazatot adtak le. Délután 2 óráig ezek a számok minden kerületben tetemesen emelkedtek. Két órákor már rohamosan közeledik a szavazás lezárásának ideje, a négyre kitűzött záróra. Minden kerületben, mind a két párt megfeszíti összes erejét, hogy a mérleget a maga javára billentse, vagy legalább a vereséget minél több szavazat behozásával szépítse. Vágtató bérkoesikon iramodnak mozgékony kortesek elmaradt polgártársak után s diadalmason vezetik fel az urna felé a nagy nehéz kapacitálásra magát megadott szavazót. Valóban a mai napon a képviselőválasztások izgalma, mozgalmá és eleve sége tünt fel újra kisebbitett kiadásban Debreczen utczán, aminek vége negyvennyolcz városatya győzelmé lézen.

— **Karácsonyi istentiszteletek.** Az ágost. hitv. ev. templomban karácsony első napján, vagyis pénteken d. e. 10 órákor *Materny* Lajos lelkész predikál. Istentisztelet végeztével offertorium és urvacsoraszta lesz. D. u. 3 órákor a szent beszédet tartja *Geisztlinger* Pál segédlelkész. Karácsony második napján, az az szombaton d. e. 10 órákor *Materny* Lajos lelkész predikál. Istentisztelet után urvacsoraszta lesz. Vasárnap d. e. 10 órákor *Geisztlinger* Pál segédlelkész predikál.

— **Tanítók az egyetemért.** A helybeli ev. ref. tanítótétel tagjai azon kívül, hogy az egyetemre házankénti gyűjtést eszközöltek, most két éve, mikor e mozgalom megindított, nagyobb részben saját adományokkal is hozzájárultak; most pedig fáradozásaik koronájául önkéntesen megadóztatták magukat. — A testület tegnapelőtti közgyűlése ugyanis kimondotta, hogy a millennium emlékére ezer korona alapítványt tesz, fentartván magának azt a jogot, hogy ha az egyetem fejlesztés terve nem sikerülne, (a mit azonban maguk a kételkedők sem szeretnék hinni), ez alapítvány hovatfordításáról szabadon rendelkezessék. Az egyes tagokra eső részletet negyedévenként fizetik be a testületi pénztárba, hogy a részösszegek takarékpénztárban gyümölcsöztetvén, az ezer koronára növekedett alapítvány az alapító levél kapasan átadatik a főisk. pénztárnak, hogy kamatait mindenféle lekötés nélkül használhassák fel az egyetem céljaira. A kinek az volna óhajta a tagok közül, hogy a reá eső részletet egyszerre fizesse be, vagy ennél nagyobb összeggel kíván az alapítvány gyarapításához járulni, a fentebb említett módokat mellett ez a joga mindenkinek fenhagyatik, a befizetés azonban már 1897 január 1. megkezdendő.

— **Lepingált hortobágyi csikósok.** A csaknem félszázad óta fennálló Gazdasági Lapok című ujság legközelebbi száma két híres hortobágyi csikós képét hozza. A sikerült kép Fülöp Andrást és Pecze Pistát, ezt a két izmos pásztor embert ábrázolja, lóháton ülve, cifraszűrben. A következő szöveg kíséri az érdekes illusztrációt: A magyar hadiló, amely kitartását és edzettségét azon viszonyoknak köszönheti, melyeket számára a nagy magyar alföld nyújt, csak a szabad méneseiben nevelhető olyanná, aminőnek lenni kell. A magyar alföld

gazdasági viszonyai ma még olyanok, hogy ez a szabad ménesrendszer többé-kevésbé applikálva van. Az alföldi kisgazda, csikós és heverő lovas, tüfakadástól késő őszig künn legeltetnek a még megmaradt gyepen és nagy tarló mezőkön; és folyton mozogva, aczélkeménységüvé fejlesztik izmaikat, inaikat, hozászoknak hideghez, meleghez, szélhez, esőhöz egyaránt. Ezen nevelési rendszer non plus ultráját a Hortobágyon érik el, ahol Debreczen város gazdálkodóinak ezer és ezer számra legelnek lovai, marhái, juhái. Utazzunk csak Fűzes Abonytól Tisza Fűreden át Debreczenbe és akkor fogalmat szerezhünk arról, hogy mi az a végtelen róna, gulyával méneseivel és juhalkáival. — Egy vakand turásnyi dombot szemed a végtelen síkon föl nem fedezhet (?). Csakis a gémes kutak s azok közelében lévő kis pásztor kunyhók, továbbá a nagy ménesek, gulyák és juhalkák rajzolódnak le változtatól az egyhangúsága mellett is oly költői képbe. Debreczen város híres ménésének ép oly híresek a gondozói is, a csikósok, akik közül Pecze Pista és Fülöp András lettek a gyors fotografálás itt bemutatott legújabb áldozatai. Az ügyesen nyakukba vetett, de praktikus czifra debreczeni szür büszke, önértetes s mind a mellett élesen fürkésző tekintetük, a Pecze lovának nyakára csavart pánnya, a Fülöp uram debreczeni makra pipája, a kötőfék és kantár czélszerű combinációja, a borzas sörényü, igénytelen külsejü, még az ősrégi magyar típust magán viselő hátsó lovak, oly ensembles nyujtanak, amely megérdemli, hogy legalább képben legyen ősmert lapunk olvasói előtt. A meddig ilyen csikósok sok lesz az alföldön, addig lesz Magyarországon is, — de sok és jó is. — A Gazdasági Lapok szerkesztősége tiz példányt küldött Simonffy Imre polgármesternek ebből a számból, hogy ossza ki azokat a hortobágyi csikósok közt. Bizonyosan rámba és üveg alá kerül valamennyi példány.

— **Halálozás.** Ónodi Szücs Károly fegyverműves f. hó 23-án reggel 7 órákor, rövid szenvedés után 40 éves korában meghalt. Tetemei f. 25-én délután miklós-utca 1928. sz. háztól, a kis templomban tartandó ima után a kossuth-utczai temetőben fognak az örök nyugalomnak átadatni. A temetést Gebauer temetkezési intézete rendezi.

— **Fogvizsga a tanulók között.** A mult héten csütörtökön és pénteken nevezetes kezdeményező lépést tett kereskedelmi akadémiánk vezetősége. E kitűnő középiskolában eddig is nagy súlyt fektettek a növendékek testi fejlesztésére és az egészségügyi követelmények megősmertetésére, az említett napokon pedig Dr. Nágel Zsigmond helybeli ősmert nevű fogspecziálista és egészségügyi tanár, külföldi mintára házánkban először tartott ez iskolában a fogakról és gondozásukról előadást, és vizsgálta meg a tanítványok fogait, közben-közben egy-egy hasznos figyelemztetéssel járulván e dolognak érdekessé és értékesé tételéhez. Hinni akarjuk, hogy — amint ez tervezve is van — úgy a tanulságos előadások, mint a vizsgálatok rendszeresen ismételtetni fognak. — (A többi iskolákban is nagyon helyén való volna ilyen irányú intézkedés. (Szerk.)

— **Dijnokok gyűlése.** A debreczeni dijnok egyesület tagjai tegnap este Márk Endre elnöke alatt ülésre jöttek össze a bejelentési hivatal helyiségében Szombathy János alelnök üdvözölte az elnököt elmullott nevnepja s a kollegium ügyszévé történt megválasztása alkalmából. Az egyesület főjegyzőjéül Orosz Endrét választották meg, a választmányban megüresedett két helyre pedig Kiss Józsefet és Papp Janost. Dr. Hütter Károlynak egyesületi orvossá választását a központ jóváhagyta. Ezután a gyűlés megsürgette

a tagsági díjak befizetését s az alaptőke gyarapítása céljából gyűjtő iveket osztottak szét a tagok között.

— **A kutya mint tolvaj.** Nagy volt a riadalom az éjjel *Tóth* Balint árok-utczai házában. A házbeliék éjjel nagy dobogást hallottak a padláson s mindannyian felkeltek, hogy elfogják a tolvajt. Amint a padlásajtót megnézték, hát az tényleg nyitva volt. *Tóth* Balint egy vasvillával fel, is mászott a padra. Alig ért azonban föl arezára erős ütést kapott, úgy, hogy felbukott s ugyanekkor nagy, fekete komondor ugrott le a padlásról, miután előzőleg már a felaggatott füstölt husokat jól megdézsmálta.

— **Veszedelemes utas.** A hódmezővásárhelyi állomáson tegnap egy kopott ruhába öltözött ember szállt fel a másodosztályu kocsik egyikébe. A kalauz a jegyek vizsgálata alkalmával rájött, hogy az utasnak nincs jegye; felszólította tehát, hogy a következő állomáson szálljon le. Ezután a kalauz távozott. Ahogy az ajtót felnyitotta, a rejtélyes utas a kalauzt a robogó vonatról ledobta. A kalauzt később megtalálták, eszméletlen állapotban, vérben fagyva, több súlyos s életveszélyes sérüléseket szenvedve. A merénylő nyomozását megindították, de az a vonatról nyomtalanul eltűnt.

— **Ujonnan letelepedett orvos.** Dr. *Rózsa* Mór városunk szülőtte és itt széles körben előnyösen ismert jeles orvos, lakhelyét Debreczenbe helyezte.

— **Beszakadt jégpálya.** Nyiregyházáról írja levelezőnk, hogy az odavaló koresolya-egyesület jégpályáján tegnapelőtt egy kis baleset történt. A jégpálya az enyhe idő dacára is nyitva volt s a koresolyázók alatt beszakadt a jég. — Két fiatal leányka, egyik 14, másik 15 éves, nyakig a vízbe estek s ugyanígy járt három diák is, akik a vízbeesett kisasszonyok segítségére siettek. Nagy nehezen mégis kisegítették a leányokat — a víz nem volt mély ezen a helyen — s azután kocsin szállították haza a hideg fürdőt vett koresolyázókat, akiknek az ijedtségen kívül semmi bajuk sem lett.

— **Megszűnt zárlat.** Érmihályfalva községet, miután a sertésvész teljesen megszűnt, Biharvármegye alispánja a zárlat alól feloldotta.

— **Rendőri hírek.** *Részeg fiákeres.* *Szabó* Lajos fiákkeres tegnap délután alaposan berugott, annyira, hogy leesett a kocsijáról. Ilyen állapotban egyik társát *Kazán* Mihályt is megütötte. — *Lopott ékszer.* Két ismeretlen fiatal ember akart ma délelőtt egy ezüst ékszer *Hajdu* István főtéri üzletében eladni, *Hajdu* a két gyanus embert felakarta vinni a rendőrséghez, de azok mind a ketten megszöktek.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* sajtátudósítójától. —

A resiczai bányaszerencsétlenség.

Budapest, december 23. A resiczai bányagazgatóság már hivatalosan megállapította, hányan mentek le decz. 18-án délben a bányába. Hiteles kimutatás szerint lementek 128-an kimenekültek 32-en, megsebesültek 25-en, meghaltak 34-en, a bányában benmaradtak, a kik már legtöbb valószínűség szerint, szintén nincsenek életben, 37-en; a tárnákban óriási omlások vannak még most is s a mentők ép ezért csak a legnagyobb erőfeszítéssel s valószínű halálmegvetéssel haladhatnak előre. A legmesszebb fekvő munkahelyekre csak 1—2 hét múlva juthatnak el.

Lázongó spanyolok.

Budapest, december 23. Madridból sürgönyzik: Noveldában a csendőrség a forradalmárokat szétszórta, közülök hetet megölt. A városban dinamit bombákat találtak.

S z i n h á z.

(P.) Tegnap Voss Richárd német írónak „Bünös” című drámája került előadásra F. M. fordításában. Mely fordításra, hogy mindjárt megjegyezzük, igen jó hogy a fordító neve csak F. M. betűkkel van jelezve, mert ha bár tudjuk is, hogy ezalatt Fenyéri Mór értendő, de kikell jelentenünk, hogy ezuttal olyan ember kontárkodott bele, a ki németül sem tud, de magyarul meg épenséggel nem.

Maga a darab, a modern realizmusnak, a socialismusnak és a communistikus szélsőségeknek zagyvaléka, melyben minden alak sötét; egész ember, egész jellem, nincs benne egy sem. Iránya bántó, alap eszméje egészségtelen.

A közreműködők jobb ügyhöz méltó igyekezettel játszottak, és valóban művészi alakításokat mutattak be. Kitűnő alak volt Komjáthy (Lehr Tamás) a ki az ártatlanul szenvedett s fogságában szinte az elbutulásig összetört embert úgy alakította, hogy jobban már alig lehetett.

F. Csikaházy E. (Lehr Márta) igen jól bele tatálta magát szerepének lehetetlen jellemébe s töle megszokot művészi erővel játszott.

Vidor Dezső (Károly) az egyedüli érthető alakot kiváló drámai erővel ruházta fel. Szerepének jelleme annyiban érthető, hogy alapvonása jó, de a rossz társaságban soeziális tanokkal szivja tele magát, melyek aztán egész lelki világát átalakítják.

Vidornak meglepetésül egy szép báborkosorot nyújtottak át tisztelői s a közönség hatalmas tapsokkal jutalmazta szép játékát.

Szabó (Julia) szintén az ő nagy művészetét hozta segítségére gyöngye szerepének s így azt élvezhetővé tette, bár nem minden részében tehetette rokonszenvesse.

Szilágyi Vilmos (Kramer) kitűnő kabinet alakot produkált a rosszlelkű, pálinka mérőben, de mint mindeneknek, úgy ennek az alaknak is sötét háttere van.

Bartha István (Schmidt Vilmos) kis szerepét olyan nagy művészettel, olyan megrázó drámai erővel játszotta, hogy szinte esodálkozva kérdeztük, hogy egy ilyen művészi tehetség miért nem jut gyakrabban őt megillető nagyobb szerepekhez? Kár ezt a tehetséget parlagon hevertetni, mert töle mi sok jót és szépet várunk.

A többi közreműködők is jók voltak.

Kóbor tüzek.

Elbeszélés.

— Leány álmokból. —

(Folytatás és vége.)

Anna ezt nem látta, már majdnem felért. Lámpa égett a keskeny folyosón, nem messze innen, hol az ajtó félig nyitva állt.

Mintha várták volna. Szolga nem állta utját s kis szelid fényü gyerta fénye világította be utját a szoba ajtajáig.

Kopogtatni, megállni sem volt ideje. Majdnem beesett az ajtón, félig öntudatlanul rohanva előre. Csak a küszöbön tul állott meg, szemben találva magát azzal, akit haladokolni vélt.

— Meghal érte, ő miatta, elhagyottan egyedül!

Fehér karkötő volt a karján a baleset jeléül. Hangja kissé gyöngye, arca kissé sápadt, de a szemében vad diadal égett, midőn elragadtatva kiáltott fel.

Ajka körül önhitt, elégedett mosoly játszott. a világfi mosolya, ki leszakasztja ugyan minden percz virágát, de szerelemből meghalni, vagy valami áldozatot hozni nem szokott.

Röpke, futó mosoly, mely átvillant az arcán, mint az első viharmondó villám a nyugodt égboltozaton.

Anna nem vette észre, a mint kétségbeesetten, az önfeláldozás örültségében karjába borult. S ha látja is, nem tud most olvasni belőle elbodont szemével, oly kedves, röpke ez a mosoly. Pedig ezekben a cikázó, picziny mosolyokban van a nagy tévedések nehéz büntetése megírva.

VII.

És együtt ülnek esténként a nagy tágas, fehér ebédlőben Rab Miklós, Rézi néni, meg a kis Hósné, ki időnkint hozzájuk menekül a gyilkos szándéku „strapa” elől.

A férfi könyvet olvas a juhtenyésztésről s közben nagy, nehéz sóhaj szakad le a szívről. Sajátságos jelenség.

Aligha fordult még elő hasonló tárgyú könyvek olvasása közben.

De Rézi néni — szokása ellenére — most nem esodálkozik. Egyetértő tekintetét vált a kis Hósnéval, de szeme villanásába egy kis szemrehányás is vegyül.

Igy, kissé mást is okolva, könnyebben viselik el az asszonyok a megtörtént bajok terheit. De azért örökre szégyenelni fogja, hogy ezer apró figyelmeztetése között, arra nem bírta föl hívni a Miklós figyelmét.

A kis gömbölyű asszony nem állhatja ki a másoknak szuró tekintetét.

A szomorú ember hallgatása pedig végkép elszibbasztja kedélyét. Szórakozásra gondol s régi vágya után a konyhába onson.

Már elszedték az edényeket. A nagy a nagy tűzhelyen csak néhány tüzes szemü parázs ragyog. Szerzelve ég a kis konyhamés s az öreg mosónő álmos dünyögő hangon mesél:

— És elment az édes fiam. Elment utalan utakon, éhen szomjan s vissza sem jött többé soha. Édes anyja sirva várta, mert azt mondta: kincsre talált a temető soron. Láng csapott föl előtte. De az a tüzet a „Gonosz” szokta gyújtogatni, s alatta mélységes mély pocsoya, rothadó dögök és feneketlen hinár van, kiből nem jöhet vissza többé emberfia...

— Szegény! — sóhajtott a kis libapásztorlányka s egy percze nem robotgatja pattogott kukoricáját.

— Bolond! mondja a tapasztalt szakácsnő. Volt mit eunie, mért járt a kincsek utá?

— A gonosznak van vele praktikája, határozza el bölcsen a vén mosónő s meg igazítja a pislogó mécsét.

S a kis Hósné megborzong, mintha valamely homályos sejtés érte volna. Menekülni vágyik, de még benn a szobában is üldözi a félhomály, dünyögő beszéd s a jámbor kis falusi rege hatása. Nem bir szóhoz jutni (életében most először), mintha ide benn is valami ehhez hasonló szomorú mese kísértene.

A lámpa már vörös fényvel ég, Rézi néni is fáradt, álmos; de Rab Miklós még most is kezében tartja a könyvet. Tulnéz a lapjain, tul a homályos ablakon, ki a sötét, csillagtalan éjbe. Mintha várna, remélne, hinne most is. Hiszen olyan rendes szokása volt ez neki! Megtartja a sirig s békéltető szelid hangján visszhangja kél a regének: Csak boldog akart lenni.

CSARNOK.

A fekete-ruhás leány.

A Debreczeni Ellenőr részére angolból ford. Fluck Jolán.

Elkényeztetett, rettenetesen elkényeztetett ember volt; egyébként ez képezte egyetlen hibáját, mert különben

jellemes, lovagias s minden tekintetben kifogástalan ifjunak ismerték. Azonban sokat kellett neki még tanulni és sok mindenről leszokni addig, míg a mai kor divatos gavallérjává képezte ki magát. Mert hát ő még nem volt sem olyan unott, sem olyan ezinikus mint a hogy azt elképzelt, és bohó fiatalos gondolkodásával magát tartotta.

A szalonoknak népszerű és közkedveltségű alakja volt; állása és jövedelme gondtalan megélhetést biztosított neki, esinos külsejével és helyes modorával mindenkit meghódított. Hogy miért ment el épen ma Englewoodné estélyére azt talán ő maga sem tudta volna megmondani, sőt talán vissza is riadt volna attól az érzéstől, a mely őt ide vonzotta. Englewoodné nem igen gazdag, nem igen szép, sőt még úgy nevezett fess asszony sem volt, de nem is vágyott semmiféle csillogásra s mint hü feleség és jó anya egyedül családjának élt, és sorsával teljesen meg volt elégedve.

De bizony meglehetősen unalmas társaság szokott volt nála össze gyűlni s a szegény házi asszony maga sem volt elég ügyes arra, hogy vendégeit elmulattassa.

Ha olyankor hívna még, mikor egyedül van, gondolá magába Despard a mint szalon kabátját magára öltötte, szívesen elbeszélgetnék vele, bár szíve mélyén ezt sem igen érezte. — A jó Englewoodné szalonja hősnének tekintette őt, bizonyos büszkeséggel nézett reá s a világot sem hagyta volna ki semmi féle összejövetelről sem, tudta, hogy a régi barátság kedvéért Despard mindig pontosan meg fog jelenni. Aztán meg szerette is; derék, eszes, romlatlan ifunak tartotta, a ki méltó arra, és megérdemli, hogy meghívják. Igaz, hogy évről-évre, valahányszor a férj átnézte a meghívandók lajstromát mindig átakarta huzni az ifju nevét.

— Már megint ez a fickó! No kedves Gertrudom, ha én a te helyedbe volnék — a többit már nem mondta, de arezkifejezéséből s felhuzott szemöldökeiből meglehetősen azt is világosan érteni.

— De Horry — veté ellen az asszony, elfelejtetted már, hogy én őt nagyon rég ismerem, abból az időből mikor még —

— Igen, igen, tudom, még Whipmoreból. Jól van, nem bánom, tegyél a mit akarsz, mit törődöm én azzal, hogy vendéged szívesen jön-e ide, vagy sem?

— De mindég el jön, válaszolá a nő diadalmaskodó hangon.

(Folyt. köv.)

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 89.

Bérlet 71. szám.

Szerdán, 1896. december 23-án:

Delila.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Feuillet Octave.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felölős szerkesztő: Koncz Ákos.

Nyilttér.

Foulárd-selyemet 60 krtól

3 frt 35 krig méterenként japáni, chinai, s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg selyemet 35 krtól 14 frt 65 kr méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, mintakat postafordultával küld Henneberg G. (cs. és k. udvari s állító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett level kre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Néhai Kiss Sándor urtól

3 szoba butor
olcsó áron azonnal eladó.

Megtekinthető: **Szent-Anna-
utca 2538. sz.** 1139-3-2

Milliók hevernek

parlagon, mivel a sorsjegytulajdonosok nem ellenőrzik sorsjegyeiket vagy megbízhatlan sorsolási lapot járatnak.

Fizessünk elő a „Pénzügyi Ujságra“.

Pénzügyi Ujság

legteljesebb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb
pénzügyi, tőzsdei és
sorsolási szakközlöny.

A „Pénzügyi Ujság“

közi az összes magyar, osztrák és külföldi sorsjegyek, záloglevelek, kamatozó kötvények, el-sőbbségi kötvények és részvények hiteles sorsolási lajstromait.

A „Pénzügyi Ujság“

kimerítő és megbízható információkat szolgál-tat az értékpapírpiacon összes viszonyairól.

A „Pénzügyi Ujság“

rendes tudósításokat hoz a gabona- és termény-piacsról.

Előfizetési ára:

Budapestben házhoz hordva vagy vidékre postán szétküldve egész évre

1 frt 50 kr.

Előfizetők egy év leforgása alatt 30 sorsjegy huzásain ingyen játszanak.

Előfizethetni legcélszerűbben postautalvánnyal vagy a kiadóhivatalban.

Tessék mutatványszámot kérni!

(BUDAPEST, V. ker., Fürdő-utca 1. szám.)

10857

1886.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező következő ingatlanok u. m.:

1. az ugynevezett „Ökör tilalmas“ 61 hold 1588 □ öl és „füzfa“ csőszháználi 15 hold földek 6 évre.

2. A városi Szegényházzal szemben a Tóczó folyás körül fekvő összesen 44 hold és 639 □ öl majorsági föld hat évre.

3. A belvárosi kisdóvoda épületben lévő bolthelyiség 6 évre, a városháza nagy tanácstermében **1897. évi január hó 20. napján délelőtt 9 órakor**, a városi számvevő hivatalnál megtekinthető feltételek mellett, nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak adni.

Miről az árverelni óhajtok azzal értesítettnek, hogy a feltételekben kitétt kikiáltási árak 10%-át az árvereltető küldöttség kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen, 1896. december 17.

1154-2-1

A Városi Tanács.

Legszébb
karácsonyi és újévi ajándékot
élő friss szép
virágokból
olcsón beszerezhető
PACZELT JÁNOS
mag- és virág üzletében, 1145-3-3
a hol már most örökös tavasz van.

A Teutsch-féle
erdélyi asztali és csemege
valódi
hegyi borok
eredeti töltésben, igen jutányos árban kaphatók debreczeni rak-táramban
Csanak József ur
kereskedésében.
Teutsch B. József,
Segesvárt.
1141-2 2

Első magyar orvosilag elősmert mü mell-fűző gyár.

A női szépség

kecsességét és eleganciáját nagyban emeli a jó fűző, különösen, ha oly kitűnő hírű czég-
1148-0-2 től való, mint

GOLDSTEIN KAROLINA
DEBRECZEN,
Fötér, Huber-ház, a megyeháza mellett,
a hol dus választékban kapható
Bécsi, párisi, gummi sport,
ugyszintén **dajka-fűző, alkalmi fűző gummi-részekkel,** valamint **nyári és hasfűző, vállfűző** (geradehalter).
Mind ezen fűzők mérték után 6 óra alatt készítettnek.
Folyton nagy készlet, nagy választék 40 krtól feljebb.

Honi ipar.

Vidéki megrendelések 6 óra alatt készítettnek. Égés árjegyzék ingyen.

Leszállított áruk!
Leltározás alkalmából decz. hó 1-től kezdve a raktáron lévő

Női ruhászöveteket
szines selymeket, mosó velezeket, atlasz-satin és batisztokat, haraszt-kendőket, téli gyapju nagykendőket, leány- és fiu-gyermek-ruhákat,

valamint **szőnyeget, függönyöket** tetemesen leszállított áron árusítjuk el.

SZABO LAJOS FIAI
Debreczen, Rózsater.
1105-0-10

Több ezer db **maradék** női ruhászövetekből feltűnő olcsó áron!

!! Nincs többé köhögés !!
Tüdő- és gégebajban szenvedők részére.
Med. univ. Dr. FÁYKISS KÁROLY.
Szepesi kárpáti gyógyfű-kivonata

1 üveg 75 kr., cukorkák egy doboz 35 kr., thea 1 csomag 50 kr., egy kis próbacsomag 25 kr., 30 év óta a legjobb sikerrel használtatik köhögés, rekedtség, hurut, köhögés, influenza, lélegzősi akadályoknál, oldalszurásnál, tüdőgyulladásnál és időit hörghuru nál.

!! Nincs többé fejfájás !!
Dr. GÖTZ
Migrainepora

25 év óta agyoldalu, ideges, rheumezarú, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezerre menő köszönetnyilvánítás bizonyít. — Utolsó időben a **madriai udvar** és **Baross Gáborné** ő exzellenziájára feltűnő eredménnyel használta.

Kapható **Keller Te-tvérek** a „Nagy Kristóf”-hoz címzett gyógytárban, Budapesten, IV. ker., Kristóf-tér 2. szám, Váci-utca és Kristóf-tér sarkán.
1155-12-1

Hirdetés.

A városból való elköltözés folytán, a következő ingatlan birtokok előnyös feltételek mellett szabad kézből eladók, ugymint:

A debreczeni nagy-várad-utcza 2214. sorszámú ház ondódi és ujosztású földjével.

Továbbá Debreczen város határában fekvő Ebes-pusztai 21 nyilas (122 kat. hold) tanyaföld a rajta levő gazdasági épületekkel együtt.

Végre Szatmármegye Ér-Körtvélyes község határában fekvő 217 kat. hold tanyabirtok a rajta levő gazdasági épületekkel és kurialis beltelekkel együtt.

Értekezhetni ezek iránt a **Nagy-várad-utcza 2214.** sor sz. a. lakó tulajdonos **Nánássy Miklóssal.**

1118-5-4

Ritka alkalom!

BAUM MIKSA
üzletének feloszlata miatt az összes raktár **minden elfogadható áron** úgy kicsinyben, mint nagyban **eladatik.**

Csak rövid ideig! Csak rövid ideig!

1030 3-3

Ritka alkalom!

Az Ebesen 9 és fél nyilas tanyaföld jutányos áron ELADÓ.

Értekezhetni a tulajdonos megbizottjánál: **Dr. Körössy Kálmán** ügyvéd urnál.

1137-1-1

Üzletmagnagyobbítás.
(Alapított 1801. évben)

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a piacon fennálló **üveg-, porcellán-, tükör- és lámpa-,** valamint **épület üvegezési vállalatomat** tetemesen magnagyobbítottam s a mai kornak megfelelőleg berendeztem. — Ajánlom **a karácsonyi és ujévi ajándék-tárgyakkal** dusan berendezett üzletemet a n. é. közönség párfogásába.

Tisztelettel 1127-3-2

Blattner Gyula,
főter, főfőzde mellett.

Mindenemü lámpák javítása és tisztítása, ugyszintén é.ök javítása, valamint megvakult tükrök ujjaöntése.

AZ EZREDEVES ORSZÁGOS KIÁLLITÁS
JURY-TANÁCSA ÁLTAL MEGÍTÉLT LEGNAGYOBB KITÜNTETÉS.
A MILLENNIUMI NAGY ÉREM.

EGYETLEN MAGYAR KÖNYVÁRUS, KI AZ 1885. ORSZÁGOS KIÁLLITÁSON a kevés számú (110) legnagyobb kitüntetéssel: **A NAGY DISZOKLEVÉLLEL** lett megtisztelve.

EGYETLEN MAGYAR KÖNYVÁRUS, KI AZ 1879. VILÁG-KIÁLLITÁSON a kevés számú legnagyobb kitüntetéssel: **A LEGFELSŐBB ELISMERÉSSEL** lett megtisztelve.

RÁTH MÓR
KÖNYVKIADÓ-HIVATALA
ÉS
KÖNYVKERESKEDÉSE
BUDAPEST,
GIZELLA-TÉR, A HAAS-PALOTÁBAN.

A KÖZÉPISK. TANÁREGYESÜLET JUBILEUMI KIÁLLITÁSÁNAK DISZOKLEVELE. SZÁMOS KÖZMIVELŐDÉSI EGYLET TISZTELETBELI TAGJA s. t. b.

Szerencsénk van a t. casinókat, olvasó és közmívelődési egyleteket úgy irodalom barátokat figyelmeztetni, hogy kiadásaink és raktáraink egy részének **árleszállítása** még érvényben marad. Azok jegyzke, úgy kiadásaink millenniumi nagy képes jegyzéke, csak komoly reflektánsoknak rendelkezésre áll.

Újabb kiadásaink közül különösen ajánljuk a **páratlan díszművet: Arany János balladái Zichy Mihály** rajzaival, fényes díszkötésben és külön-külön díszes pergament borítékokban. A világhírű **illusztrált Shaksperet**. Csiky G. magyarázataival, új jutányos kiadásban és a többi remekírók műveit számos fényes dísz- vagy igen jutányos kiadásokban; a — gazdagon illusztrált **T leki S., Hübner S., Stanley, Holub, Benyovszky-féle utazási műveket**, a több száz képpel díszített millenniumi kiadást: **Gróf Széchenyi István első teljes életrajzát Zichy Antal** által stb.

Közel 40 éven át közbizalomban részesülő könyvkereskedésünk, az országos központi nagy könyvtárak, több száz Budapesti és vidéki Iskola, Közmívelődési és Caszinói, Olvasó együleti könyvtár, a polit. és tud. élet legtöbb kitünőségének stb. szállítója, ezenül is főzéljének fogja tekinteni az általánosan nyilvánuló népszerűséget feontartani, és mindennemű irodalmi megbízásokat a legnagyobb figyelemmel és lehető legjutányosabban eszközölni.

Az Ant quarusok által hirdett minden művet legalább is azon áron, gyakran jutányosabban szállítjuk új példányokban, mint a mely az ő catalogusaikban előfordúl. Az egészségügyi hivatalok tapasztalatai bebizonyították, hogy a másodkézből vett könyvek a leghatásosabb terjesztői a ragályoknak.